

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 50/2023
17.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., ББ из ... и ВВ из ..., чији су пуномоћници Драгица Бркић и Александар Веселиновић, адвокати из ..., против туженог „НИС“ АД Нови Сад, ради исплате разлике зараде, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1551/18 од 09.07.2018. године, у седници одржаној 17.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија тужилаца и **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1551/18 од 09.07.2018. године тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и потврђује пресуда Основног суда у Новом Саду П1 719/2018 од 18.04.2018. године у делу усвојених тужбених захтева у ставу првом, другом, у делу става трећег изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу ББ из ... исплати мање исплаћену зараду за периоде од априла закључно са новембром 2011. године и од јануара 2012. године закључно са децембром 2012. године и у ставовима четвртном и петом изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцима исплати износ од 173.920,00 динара а на име трошкова ревизијског поступка у року од осам дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 719/2018 од 18.04.2018. године у ставу првом изреке, усвојени су тужбени захтеви тужилаца. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу АА на име неисплаћених разлика зараде за период од априла 2011. године до октобра 2012. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе озбначене тим ставом изреке. Ставом трећим изреке, тужени је обавезан да тужиоцу ББ на име мање исплаћених зарада за периоде од априла закључно са новембром 2011. године и од јануара 2012. године закључно са априлом 2013. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе озбначене тим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу ВВ на име мање исплаћене зараде за период од априла закључно са

октобром 2011. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе озбначене тим ставом изреке. Ставом петим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове поступка од 216.444,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1551/18 од 09.07.2018. године ставом првим изреке одбијена је као неоснована жалба тужилаца, а жалба туженог је усвојена и преиначена првостепена пресуда тако што су одбијени тужбени захтеви тужилаца као неосновани. Ставом другим изреке, тужиоци су обавезани да туженом накнаде трошкове поступка у износу од 2.030,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је пресудом Рев2 569/2019 од 31.10.2019. године, ставом првим изреке, делимично усвојио ревизију тужилаца и преиначио пресуду Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1551/18 од 09.07.2018. године тако што је делимично одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у делу усвојених тужбених захтева у ставу првом, другом, четвртном, петом изреке као и у делу става трећег изреке којим је обавезан тужени да тужиоцу ББ из ... исплати мање исплаћену зараду за период од априла до краја новембра 2011. године и од јануара 2012. године закључно са децембром 2012. године. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована ревизија тужиоца ББ изјављена против другостепене пресуде у делу којим је правноснажно одбијен његов захтев да се тужени обавеже на исплату по основу мање исплаћене зараде за период од јануара 2013. године закључно са априлом 2013. године у утврђеним појединачним месечним износима са законском каматом. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима исплати износ од 173.920,00 динара на име накнаде трошкова ревизијског поступка.

Одлуком Уставног суда Уж 3345/2020 од 29.06.2023. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба туженог и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 569/19 од 31.10.2019. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 569/19 од 31.10.2019. године у ставу првом изреке и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1551/18 од 09.07.2018. године, изузимајући правноснажну одлуку у односу на тужиоца ББ за део утуженог периода од јануара до априла 2013. године.

У поновном поступку по ревизији туженог, Врховни суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужилаца дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и основана.

У поступку није учињена повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. така 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су били у радном односу код туженог на основу уговора о раду од 01.06.2006. године. Тужиоцима је престао радни однос по закљученим споразумима о престанку радног односа и то АА (радно место

касир на бензијској пумпи) дана 15.10.2012. године, ББ (радно место управник) дана 30.04.2013. године и ВВ (радно место касир на бензијској пумпи) дана 31.10.2011. године. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за „НИС“ АД Нови Сад. Чланом 9. Социјалног програма предвиђена је обавеза туженог да као послодавац изврши једнократно трајно повећање зараде запосленог у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању „НИС“ АД Нови Сад, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује у складу са индексом трошкова живота, реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. године до 31.12.2012. године). Преузимање „НИС“ АД Нови Сад извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџерима прве и друге групе, исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за месец април 2009. године на основу одлуке од 30.04.2009. године, којом је предвиђена наведена исплата утврђена чланом 42. Колективног уговора туженог. У даљем периоду тужени је запосленима уклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. У овој парници тужилац потражује разлику између зараде која му је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године. Вештачењем је утврђена висина разлике за наведени период између зараде која је тужиоцу исплаћена и зараде која би била исплаћена уз увећање од 15% на основну зараду, у појединачним месечним износима.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев основан јер је социјални програм општи акт који уређује права и обавезе из радног односа и примењује се непосредно, а тужени није испунио своју обавезу преузету закључивањем Социјалног програма јер није увећао зараду запослених трајно за све време важења наведеног програма.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев с образложењем да Социјални програм закључен 17.06.2008. године нема правно дејство општег акта који се непосредно примењује и с тим у вези нема дејство на потраживање запосленог у вези са радним односом, јер се њиме не уређују права, обавезе и одговорност запослених, већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мере и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба у поступку власничких промена.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда Врховни суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да је другостепена пресуда заснована на погрешној примени материјалног права.

Сагласно неспорној чињеници, Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор;

репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога и тужиоци, као запослена лица код туженог – послодавца, имају непосредно право да захтевају испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер је такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правни став Врховног касационог суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе установљене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. За први месец пословања по потписивању социјалног програма тужени је наведену обавезу у целости испунио (април 2011.године), али не и за преостали период до истека времена важења Социјалног програма (закључно са децембром 2012.године).

Поступајући у складу са одлуком Уставног суда, Врховни суд је прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни суд је оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Стога су тужиоци овлашћени да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтевају и остварују сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. Из тог разлога, основан је захтев тужилаца за исплату неизмирене разлике у плати за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године.

Следом изнетог, тужиоци имају право и на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. ЗОО.

Зато је ревизијски суд преиначио другостепену пресуду тако што је одбио жалбу туженог и потврдио првостепену пресуду у усвајајућем делу, као и одлуку о трошковима првостепеног поступка који су правилно одмерени и досуђени тужиоцу на основу правилне примене одредаба чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, као и

одредаба Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Закона о судским таксама.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Тужиоцима на основу чланова 165. став 2. и 163. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП припада тражена накнада трошкова ревизијског поступка и то: на име састава ревизије 24.000,00 динара, чија је висина одмерена према опредељеном захтеву тужиоца у складу са Адвокатском Тарифом важећом у време предузимања те парничне радње. Тужиоцима су признати и трошкови на име судске таксе и то: АА за ревизију од 23.908,00 динара и ревизијску одлуку од 35.862,00 динара, ББ за ревизију од 29.218,00 динара и ревизијску одлуку од 43.827,00 динара и ВВ за ревизију 6.842,00 динара и на ревизијску одлуку 10.263,00 динара у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

Из изнетих разлога, на основу члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић